Fort van de Democratie

Stichting Vredeseducatie
Peace Education Projects

FORT DE BILT
herinneringscentrum voor de toekomst

Jaarbericht Stichting Vredeseducatie 2016

Kruispunt Vrijheid voor het Limburgs Museum Venlo goed ontvangen door scholieren en docenten

Limburgs Museum

In het voorjaar van 2016 werd in samenwerking met het team van het Limburgs Museum een bijzondere interactieve tentoonstelling ontwikkeld en gepresenteerd. Het was al langer een wens van het museum, nadat ze enig tijd geleden met de Vredesfabriek van de Stichting Vredeseducatie hadden kennis gemaakt en positieve reacties van scholen hadden gekregen.

Opzet van de tentoonstelling
De sfeer van een kruispunt, waar 'werk in uitvoering' is, geeft aan dat er keuzen moeten worden gemaakt. Bezoekers ervaren dat vrijheid niet vanzelf ontstaat, maar uit keuzes en handelingen van mensen voortkomt. De bouwmaterialen geven aan dat nog niet alle wegen klaar zijn. Vrijheid vraagt immers onderhoud en inzet van mensen van alle leeftijden. De nieuwe tentoonstelling zal de komende zeven jaar, gedurende de maanden maart tot en met mei worden opgesteld om scholieren van 10 - 14 jaar uit te dagen. Ze werken in tweetallen met een routekaart en kunnen aan het eind van hun bezoek een certificaat printen, met een reactie op de keuzen die ze in de tentoonstelling maakten.

Op het kruispunt vrijheid moeten keuzen gemaakt worden.

Belemmeringen van vrijheid onderzoeken
In de tentoonstelling onderzoeken de leerlingen vrijheid. Daarbij gaan ze uit van hun eigen ervaringen en belevingswereld en analyseren ze zaken die vrijheid belemmeren. Er staan vooral groepsdynamische voorbeelden centraal, zoals pesten en uitsluiten. Leerlingen staan stil bij hun eigen ervaringen als slachtoffer, helper, dader of toeschouwer. Ze onderzoeken ook wat dit in d Tweede Wereldoorlog betekende voor mensen.
Uit diverse onderzoeken blijkt dat kinderen en jongeren door deze activiteiten, inzicht kunnen verwerven in zichzelf en hun eigen handelen. Daar gaat een preventieve werking van uit. Wanneer je hebt ontdekt hoe uitsluiten werkt in het heden en verleden en wanneer je daar je eigen ervaringen als slachtoffer, helper, dader of toeschouwer in kunt verwerken, geeft dat handelingsperspectieven die kunnen bijdragen aan een samenleven in vrede en vrijheid.

"Waar komen vooroordelen vandaan?" Deze jongens ontdekken dat alle mensen vooroordelen hebben. We hebben ze geleerd en het plezierige is dat we vooroordelen weer kunnen afleren. Dat kun je oefenen.

Wegwijzers naar geschiedenis
Op één van de wegwijzers staan plaatsen en musea in de regio (met het aantal kilometers), die herinneren aan de Tweede Wereldoorlog: Margraten 83 Ysselsteyn 29 Overloon 33 Liberation Route 1375.
In de routekaart staan de volgende omschrijvingen die bezoekers met de plaatsen moeten matchen:
- In de buurt van dit museum is in de Tweede Wereldoorlog hard gevochten tussen Duitse en Britse soldaten. Je kunt in het museum zien welke wapens en militaire voertuigen werden gebruikt.
- Dit is de route van de vrijheid. De bevrijders kwamen met tanks uit Engeland aan in Normandië (Frankrijk). De legers trokken helemaal door naar Berlijn.
- Hier zijn ruim 8.000 Amerikaanse militairen begraven. De meesten zijn gesneuveld tijdens de bevrijding van Limburg in de Tweede Wereldoorlog. Tot ver in de omtrek is de begraafplaats zichtbaar.
- Op deze verscholen begraafplaats liggen 32.000 Duitse militairen begraven. Scholieren uit Duitsland onderhouden de graven.

Evaluatie van het project
In het verslag van het Kruispunt Vrijheid schrijven medewerkers van het Limburgs Museum: “We beschouwen dit project als geslaagd. We hebben een wezenlijke bijdrage kunnen leveren in de bewustmaking van ruim 600 scholieren met hun begeleiders. Hun evaluaties waren unaniem lovend. Scholen die het project bezochten, gaven aan volgend jaar terug te willen komen. (…) We beschouwen vooral het bezoek van de 15 cultuurcoördinatoren aan deze eerste editie, als een belangrijk element. Nu het project bekend is bij deze sleutelfiguren, kunnen zij het promoten bij scholen en Kruispunt Vrijheid tippen als een educatief project dat goed aansluit op het curriculum”.

In een park betekent vrijheid ook dat je niet in de troep van een ander wilt zitten. Daarom is er een regel gemaakt. Vrijheid is niet vanzelfsprekend.

Ruim anderhalf uur geconcentreerd
Daarnaast bleek dat de concentratie van de leerlingen tijdens het uitvoeren van de opdrachten in Kruispunt Vrijheid opmerkelijk hoog was. “Leerlingen waren ruim anderhalf uur geconcentreerd bezig en gingen automatisch met elkaar in discussie over de onderwerpen die in de tentoonstelling aan bod kwamen. Een succes dat met name te danken is aan de interactieve opzet en de dynamische vormgeving van de tentoonstelling.

Leraren beaamden dit succes doordat ze met lichte verbazing de geconcentreerde leerlingen bezig zagen. Het Limburgs Museum was ook verrast door de belangstelling bij individuele bezoekers voor het project Kruispunt Vrijheid. Velen waren geïnteresseerd en gingen spontaan aan de slag”, aldus de medewerkers in de evaluatie.

Deze leerlingen onderzoeken het verschil tussen plagen en pesten met de maskers.

	plagen	pesten
Iedereen is wel eens het slachtoffer.	[]	[]
Altijd wordt hetzelfde kind gepakt.	[]	[]
Je vriendje voor de gek houden.	[]	[]
Iemand pijn doen.	[]	[]
Jullie zijn allebei even sterk.	[]	[]
De ander is veel zwakker dan jij.	[]	[]

In opdracht van het Limburgs Museum heeft een fotografe Kim Roefs een reportage gemaakt van leerlingen die in Kruispunt Vrijheid aan het werk zijn. Bureau Beeldtaal uit Deventer maakte daar een spannend fotofilmpje van, te zien op www.vredeseducatie.nl

Kruispunt Vrijheid van het Limburgs Museum is ontwikkeld door de Stichting Vredeseducatie en Hayo van Gemerden vormgeving en productie. Het project werd financieel mogelijk gemaakt door het Nationaal Comité 4 en 5 mei en het vfonds.
Meer informatie: www.limburgsmuseum.nl

vfonds investeert in VREDE

Nationaal Comité 4 en 5 mei

De Democratiefabriek succesvol in bedrijf in België en Nederland

Rachid Atia: "De Democratiefabriek liep hier als een trein, we kunnen de aanvragen amper bijhouden".

Het gaat goed met de drie edities van de reizende tentoonstelling De Democratiefabriek. Twee exemplaren reizen door Belgie en een derde tentoonstelling reist door Nederland. Duizenden scholieren onderzochten democratie en ontdekten wat democratie in hun eigen leven betekent.

Voor- en nadelen van democratie
In de tentoonstelling komen de voor- en nadelen van de democratie aan de orde. Democratie is vaak een langurend proces van schipperen, polderen, compromissen sluiten en dan krijg je nog niet altijd je zin. Democratie is ook een staatvorm waarin individuele vrijheid en diversiteit alle ruimte krijgen en conflicten bij voorkeur op een geweldloze manier worden opgelost. Democratie komt kinderen en jongeren niet aanwaaien, je moet er moeite voor doen om het te begrijpen en je moet er voor oefenen wanneer je mee wilt doen. Daar wil het project Democratiefabriek een bijdrage aan leveren. Steeds meer Nederlandse en Belgische gemeenten zien daar het belang van in en stimuleren de ontwikkeling van burgerschap in scholen en het jeugd- en jongerenwerk.

'Razend actueel en super interessant'
De Democratiefabriek stond opgesteld bij Atlas een Antwerpse organisatie voor Integratie en Inburgering. Rachid Atia, medewerker van Atlas, is enthousiast over het project. "De Democratiefabriek liep hier als een trein, we kunnen de aanvragen amper bijhouden. Onze complimenten ook voor methodiek en aanpak van de expo".
De follow-up na het bezoek aan de tentoonstelling kreeg waardering: "De nagesprekken die bij de expo gevoerd werden zijn echt razend actueel en super interessant. Wij zijn heel enthousiast en plannen het project opnieuw ".

Reserveringen in 2017
Ook in 2017 hebben tientallen gemeenten en instellingen de democratiefabriek gereserveerd. Zo zijn we bijvoorbeeld opnieuw bij het Friesland College en ROC Friese Poort in Leeuwarden. Het project wordt door jongeren zelf georganiseerd en studenten zijn gastheer en gastvrouw van de interactieve tentoonstelling, waar enkele honderden jongeren aan deelnemen. Na het bezoek aan de fabriek verwerken de jongeren hun keuzen in een internetapplicatie, waarna ze een certificaat kunnen printen met feedback op hun keuzen. Het certificaat is een onderdeel van hun portfolio Burgerschap.
De Belgische versie van de tentoonstelling staat in het voorjaar in de steden Brussel (januari–mei) en in Luik (februari–maart).

Ontwikkelingen in Belgie
Met het educatief team van Museum Belvue is, na een evaluatie besloten om het project De Democratiefabriek te continueren tot 2021. In overleg met het Antwerps Integratiecentrum Atlas, onderzoeken we de mogelijkheid voor een eigen democratiefabriek. Daarnaast is met de Koning Boudewijn Stichting in Brussel overleg om voor het parlement van de Duitstalige gemeenschap in Eupen een kopie van de Democratiefabriek te realiseren, in de talen Duits en Frans.

De Democratiefabriek is een project van de Stichting Vredeseducatie en Museum BELvue in Brussel en is in België gerealiseerd met steun van de Koning Boudewijn Stichting en De Berheim Stichting.

Check de Democratiefabriek op YouTube met tientallen boeiende filmpjes en impressies van gemeenten en lokale instellingen.

Informatie over tournee en huurvoorwaarden voor de Democratiefabriek voor Nederland en België: www.vredeseducatie.nl

Voor de provincie Gelderland werken we samen met Huis van de Jeugd in Arnhem.

Lennert Floor en Maarten Donker maakten een bijzonder mooi promo filmpje voor Fort van de Democratie. Vind het op YouTube of www.fortvandedemocratie.nl

Internationaal seminar over waarden-verheldering in burgerschapsonderwijs

In januari 2016 vond in Den Haag een internationaal seminar plaats waarin de vraag onderzocht werd: Wat kunnen digitale en interactieve methodieken betekenen in het proces van waardenverheldering bij jongeren? Stichting Vredeseducatie nodigde verschillende instellingen (Critical Mass, ProDemos, BELVue Museum Brussel, Science Museum Jerusalem) uit om good practises te presenteren. Het Museum voor Universele Waarden uit Mafra (Portugal) toonde werkvormen waarin zelfs biometrische gegevens van bezoekers werden gemeten en verwerkt.

Wijsgerig en historisch pedagoog Tom Kroon introduceerde de thematiek van waarden bij kinderen en jongeren en gaf zijn visie op het DemocratieLAB, dat in Den Haag in het gebouw van ProDemos gevestigd is. Zijn conclusie was dat het LAB zeer wel aan het proces van waardenverheldering bij jongeren bijdraagt, maar dat we het vooral moeten hebben van de samenhang van opvoeding en onderwijsactiviteiten van jongs af aan, als het gaat om waardenvorming.
De kunst is om als opvoeders het momentum te benutten om kennis over waarden te koppelen aan emoties en concrete ervaringen. Experiences in musea en games en interactieve werkvormen in het onderwijs moeten hierbij niet gaan overheersen; ze zijn middel en geen doel. Het gaat om het organiseren van en oefenen in menings-vorming, dialoog, kritisch denken, handelingsperspectief en concrete acties. Daar hebben leerlingen elkaar voor nodig en een docent die de leefwereld van de kinderen en jongeren kent en expert is in het leerproces.

Het seminar was een boeiende uitwisseling van expertise en gedachten, waaraan naast deelnemers uit Nederland ook collega's uit Portugal, Italië, België, Nieuw Zeeland en Zwitserland een bijdrage leverden. Uit de evaluatie bleek veel waardering voor het afwisselende programma bij de 55 aanwezige deelnemers uit het onderwijs, jeugdwerk en musea.

De Stichting Vredeseducatie werkt in dit project nauw samen met het Universal Values Museum in Mafra, Portugal. Er is een uitvoerig verslag van deze bijeenkomst beschikbaar op de website van vredeseducatie. Klik op de button van het Erasmus+ programma.

Fort van de Democratie good practice internationaal onderzoek IMPACT EUROPE en praktijkvoorbeeld van Kennisplatform Integratie & Samenleving

IMPACT verbindt wetenschappers, docenten en jeugdwerkers door wetenschappelijke kennis over het voorkomen en tegengaan van radicalisering bij jongeren te verzamelen en te verspreiden. In het Journal of Deradicalization verscheen een artikel van onderzoekers Dr Allard Feddes (IMPACT Europe en Universiteit van Amsterdam) en professor Marcello Gallucci (universiteit van Milaan). Het artikel heeft als titel *"A Literature Review on Methodology used in Evaluating Effects of Preventive and De-radicalisation Interventions*". Hierin worden diverse wetenschappelijke onderzoeken en methoden, uitgevoerd in Europa tussen 1990 en 2014, geëvalueerd, waaronder een tweetal master theses over onderzoek in het Fort van de Democratie. Informatie: www.impacteurope.eu

Kennisplatform Integratie & en Samenleving
Bij het Verwey Jonker Instituut verscheen een uitgave met een overzicht van dertien praktijkvoorbeelden voor preventieve van radicalisering. Bedoeld voor professionals bij gemeenten, politie en welzijns-, onderwijs- en maatschappelijke organisaties, die zich bezig houden met het voorkomen van radicalisering. De praktijkvoorbeelden dienen ter inspiratie, zodat professionals kunnen leren van wat er in het verleden is ontwikkeld.
Naast de voorbeeldbeschrijvingen staan er in het rapport ook een korte analyse over de methodes en een toelichting op de manier waarop de ze in projecten zijn uitgevoerd.

Preventie van radicalisering, door Freek Hermens, Maaike van Kapel, Ron van Wonderen, Marijke Booijink. Een uitgave van het Kennisplatform Integratie & Samenleving. Informatie: www.kis.nl

ProDemos neemt met ingang van 2017 de activiteiten op Fort De Bilt over

Stichting Vredeseducatie gaat verder in het Fort van de Democratie.

'Fort De Bilt komt in goede handen' meldt het AD op 8 november 2016. De Telegraaf stelt op dezelfde dag: "Fort De Bilt in Haagse handen". Leuk van die handen maar krantenkoppen hebben altijd uitleg nodig. Door teruglopende subsidies aan de Stichting Vredeseducatie, bleek dit jaar dat het steeds moeilijker werd om op de middenlange termijn voldoende financiën te genereren om twee locaties in Utrecht te beheren en daarvoor activiteiten te ontwikkelen.

Het bestuur van de Stichting Vredeseducatie heeft, na intensief overleg met alle betrokkenen, besloten om de activiteiten en het kantoor op Fort Bilt over te dragen aan ProDemos, huis voor democratie en rechtsstaat in Den Haag. In ProDemos is een goede partner gevonden om per 1 januari 2017 de programma's op Fort De Bilt inhoudelijk en financieel duurzaam voort te zetten en uit te bouwen.

Spelregels van democratie
ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa. Alleen al op en rond het Binnenhof in Den Haag ontvangt ProDemos 85.000 kinderen en jongeren, om hen de werking van de politiek te laten ervaren. Het voortzetten van de activiteiten op Fort De Bilt geeft ProDemos de mogelijkheid ook op een centrale, historisch relevante locatie in Nederland leerlingen het belang van vrijheid en recht te laten ervaren.

Fort van de Democratie centrale werkplek
De Stichting Vredeseducatie werkt aan interactieve methodieken over de burgerschap, democratie, diversiteit en de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in relatie tot het heden. De stichting werkt voortaan vanuit het Fort van de Democratie en organiseert tentoonstellingen, workshops en cursussen voor (jong)volwassenen en docenten. In het binnen- en buitenland blijft de stichting als Peace Education Projects actief met de reizende tentoonstellingen zoals De Democratiefabriek en de Wereld Express.

Loop een eindje mee op "de lange weg van Sinti en Roma"

De Stichting O Lungo Drom ('De Lange Weg' in het Romanes) heeft een bijzondere reizende tentoonstelling samengesteld over de geschiedenis en de hedendaagse situatie van Sinti en Roma in Nederland.

Voorzitster Beike Steinbach: "De tentoonstelling zie ik als een boek waar je door heen kunt lopen. In 34 panelen biedt de tentoonstelling met unieke foto's en teksten kennis en informatie. Een uitdaging aan jong en oud om de geschiedenis en het heden van Sinti en Roma in Nederland te onderzoeken. Op die manier kan er meer begrip ontstaan en kunnen hopelijk ook misverstanden in de relaties met instanties en onjuiste beeldvorming in de media de wereld worden uitgeholpen".

De Stichting Vredeseducatie stelde een handleiding voor docenten en begeleiders samen met werkvormen om het bezoek aan de tentoonstelling voor te bereiden en te verwerken. Naast thema's als vooroordelen en diversiteit, wordt aandacht geschonken aan respect en samenleven in een wereld van verschil. Centraal staat een kijkwijzer voor scholieren van 11 – 14 jaar in het primair onderwijs en de brugklassen, om de foto's en teksten te onderzoeken.

De tentoonstelling wordt op 3 februari 2017 om 15.00 uur geopend in de Openbare Bibliotheek van de gemeente Rijswijk (Generaal Eisenhowerplein 101, 2288 AG Rijswijk)

Voor informatie over de tentoonstelling en een Sinti gastspreker in de klas: www.olungodrom.nl Stichting O Lungo Drom, Voorzitster mw. Beike Steinbach info@olungodrom.nl Mobiel: 06 – 1854 85 90

De Stichting Vredeseducatie kon ook in 2016 de vele projecten realiseren dankzij het vertrouwen en de financiële steun van donateurs, gemeenten en fondsen zoals de Gemeente Utrecht, Gemeente De Bilt, het Sophie Booy-barones van Randwijckfonds, het Centrum voor Eenheid in de Vakbeweging, het Vredesfonds en Ars Donandi en het vfonds voor vrijheid en veteranenzorg, met gelden dankzij alle mensen die deelnemen aan de Bank-GiroLoterij. (logo's op pag. 8)

De vernieuwing van de introductiefilm en werkvormen van Fort De Bilt werden financieel ondersteund door Stichting Solidariteitsfonds, Stichting Joods Monument Utrecht, Elise Mathilde Fonds, Janivo Stichting, Haëlla Stichting, kfHein, stichting M.A.O.C. Gravin van Bylandstichting, Stichting Zabawas

Polarisatie wordt het thema van 2017

Scholen en jongerenwerk kunnen bruggen slaan en oefenplaatsen van kritisch denken zijn

Een aantal jaren geleden konden we nog enigszins afstandelijk praten over polarisatie. Dat is nu wel anders: we zitten er dagelijks middenin. Polarisatie was het thema in 2016 en zal in het komende jaar ook een belangrijke rol spelen. Conflicten in de samenleving leiden tot steeds grotere tegenstellingen, spanningen nemen toe, etnische en religieuze scheidslijnen worden scherper.

Zichzelf versterkend proces
Polarisatie is een zichzelf versterkend proces. Het kan epidemische vormen aannemen, omdat het gevoed wordt door onzekerheid, angst en rancune. Dat geldt voor de zogenaamde boze witte man, maar ook voor veel hoog opgeleiden, die democratie ook maar een hoop gedoe vinden en denken dat een sterke leider daar wel verandering in kan brengen.
We zien het dagelijks om ons heen gebeuren. Het taalgebruik wordt ruwer, de vooroordelen grover, de verwijdering groter, net als het wantrouwen, en soms weigeren jongeren te praten met jongeren die tot een andere groep behoren.

Waarheid is een ideaal dat je samen onderzoekt
Polarisatie heeft grote gevolgen voor onderwijs en educatie, plaatsen waar het gaat om ontmoeting, verbinding en samen onderzoeken en leren. Want ergens moet er toch een plek zijn waar je andere mensen, culturen en meningen leert kennen. Een plek waar je ontdekt dat je vrede kunt leren. Een plek waar je waarheid onderzoekt en feiten en meningen leert onderscheiden. Dat je waarheid niet kunnen bezitten of hebben, maar dat waarheid een ideaal is, dat je samen onderzoekt.

Oefenplaatsen voor kritisch denken
Scholen en instellingen voor jeugd- en jongerenwerk kunnen bruggen slaan en oefenplaatsen zijn voor kritisch denken. Met de reizende tentoonstellingen De Democratiefabriek, in Nederland en in België met BELvue Museum, willen we hier een bijdrage aan leveren. Dat geldt ook voor de permanente tentoonstelling in het Fort van de Democratie in Utrecht. Kinderen en jongeren onderzoeken democratie en hun eigen opvattingen en houdingen. Het werkt, zo blijkt uit onderzoek. Het verzet misschien geen (zichtbare) bergen, maar hier en daar worden stenen in de rivier verlegd.

Pedagogische schijnbeweging
Polarisatie is soms al zo geëscaleerd, dat veel thema’s mensen direct in twee kampen verdelen, zoals de opvang van vluchtelingen, wel of geen zwarte Piet, vrijheid van meningsuiting. Dat is niet altijd makkelijk te hanteren. We maken daarom veelvuldig gebruik van de 'pedagogische schijnbeweging' en onderzoeken vragen als: Van wie is de stad? Wanneer ben je gelukkig? Waar heb je spijt van? Hoe gebruik jij macht? Wat is je talent? En ondertussen oefenen we in vragen stellen, luisteren en doorvragen. Wanneer er sprake is van enig vertrouwen, is er een bedding voor de spannende thema's die groepen mensen in de samenleving verdelen.

Workshops, studiemiddagen en trainingen
Gemeenten en instellingen die de Democratiefabriek in Nederland of België huren, krijgen daar gratis op verzoek een workshop "Omgaan met Polarisatie" bij aangeboden. Docenten, jongerenwerkers en anderen kunnen hieraan deelnemen.
Deze workshops zijn in 2016 in het Fort van de Democratie en elders in het land georganiseerd, met in totaal 450 docenten, jongerenwerkers en beleidsmedewerkers die deelnamen.

Centraal stonden de vragen: Hoe kunnen we jongeren steunen om hun idealen en passies na te jagen, zonder gebruik van geweld? Welke tools kunnen we jongeren in het onderwijs en jeugdwerk bieden om op een positieve manier aan een leefbare samenleving bij te dragen?

De discussies waren intensief en boeiend. Het begrip Polarisatie werd van verschillende perspectieven onderzocht. Naast alle zorgen, werden werkvormen verkend en succesverhalen gedeeld. De waardering van de deelnemers voor de inhoud, organisatie en verzorging van de studiedag was hoog.

Nieuwe film en werkvormen voor tentoonstelling Fort De Bilt

Nieuw Joods monument in de educatieve route

In de interactieve tentoonstelling op Fort De Bilt onderzoeken scholieren vooroordelen en het zondebokverschijnsel. Aanleiding is de bijzonders geschiedenis van Fort De Bilt tijdens de Tweede Wereldoorlog.
In de afgelopen maanden hebben we met steun van diverse fondsen (zie kader pagina 5) enkele nieuwe werkvormen kunnen plaatsen, een nieuwe introductiefilm kunnen maken en de routekaart en het certificaat aan kunnen passen. Een belangrijke werkvorm is gericht op enkele Utrechtse monumenten, waarin het nieuwe Joods monument aan de Maliebaan een prominente plek heeft. De tentoonstelling is nog completer omdat naast het verwerven van inzichten in de geschiedenis en in het heden, aandacht is voor herdenken en het onderhouden van vrijheid.

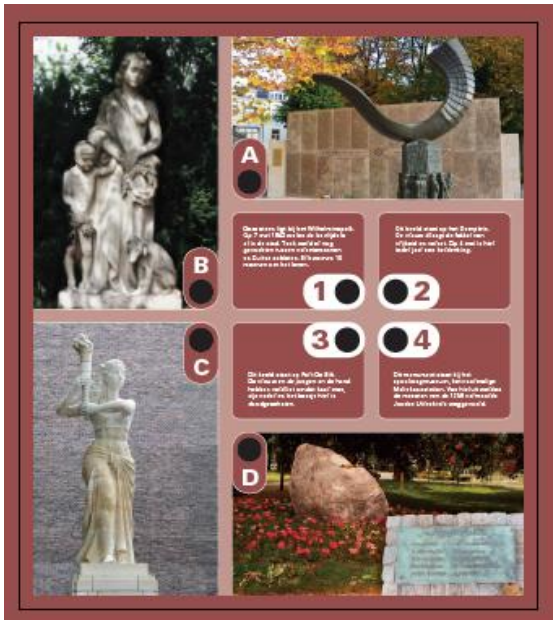

Burgemeesters voor Vrede: 'Atoomwapens de wereld uit!'

Educatief project informeert jongeren en daagt hen uit in actie te komen.

Met de flyer *Atoomwapens de wereld uit!* willen de Burgemeesters voor Vrede jongeren informeren en hen uitdagen om ook in actie te komen. Naast feiten en weetjes over atoomwapens, is er veel aandacht voor actiemiddelen zoals het schrijven van brieven naar (wereld)leiders, het opzetten van een festival en vormen van herdenken. Ook kunnen jongeren deelnemen aan een Peace Challenge. Jongeren krijgen dertig dagen lang, dagelijks een suggestie in hun mailbox om die dag een extra gebaar van vrede te maken.

In Nederland zijn 145 burgemeesters lid van Mayors for Peace, een wereldwijde organisatie van Burgemeesters voor Vrede. Zij maken zich zorgen over atoomwapens, die op meer dan honderd plekken op de wereld zijn opgeslagen en klaar liggen voor gebruik. Het moet afgelopen zijn met die atoomwapens, vinden de burgemeesters. 'Er staan kernwapens op onze steden gericht, maar wij willen geen doelwit zijn. Aan een rampenplan hebben we niets als er een atoombom ontploft'.

Wageningen Stad der bevrijding
De flyer Atoomwapens de wereld uit! werd gepresenteerd tijdens een bijeenkomst van de Burgemeesters voor Vrede op de VredesDoeDag op 21 september 2016 in Hotel de Wereld in Wageningen. Wageningen heeft als Stad der bevrijding een voortrekkersrol bij het agenderen van de thema's vrede en vrijheid.

V.l.n.r. de burgemeesters Hans Gaillard (Son en Breugel), Geert van Rumund (Wageningen), Hetty Hafkamp (Bergen) en Jan Hoekema (Wassenaar), voorzitter van Mayors for Peace Nederland.

De flyer Atoomwapens de Wereld uit! is ontwikkeld door de Stichting Vredeseducatie en Bureau Met de Jeugd in samenwerking met Mayors for Peace Nederland en Nederlandse Vereniging Medische Polemologie – Gezondheidszorg en Vredesvraagstukken, ondersteund door het project Bevrijdingstoerisme van FoodValley en de Provincie Gelderland. De Flyer en docentenhandleiding zijn te downloaden via www.vredeseducatie.nl

Mayors for Peace
平和市長会議
2020 Vision Campaign

Afscheid van Geu Visser en Durkje Post

Tot ziens, tot ergens onderweg

Met weemoed en verhalen vol herinneringen en verwachtingen hebben bestuursleden, medewerkers en vrijwilligers afscheid genomen van Geu Visser en Durkje Post, die in een andere levensfase van meer vrije tijd gaan genieten.
Geu Visser heeft samen met Jan Durk Tuinier de Stichting Vredeseducatie opgericht en meer dan honderd educatieve projecten en tentoonstellingen ontwikkeld in Nederland en een tiental andere landen. Durkje Post was sinds 1998 de persoon die groepen kinderen op Fort De Bilt heeft begeleid. We wensen hen van harte een hele goede tijd toe! Ook educatief medewerkster Maartje Langeslag heeft een andere werkkring gevonden. We zijn dankbaar voor alle inspiratie en inzet voor Fort De Bilt en de Stichting Vredeseducatie. Tot ziens, tot ergens onderweg!

Durkje Post en Geu Visser met de Utrechtse Burgemeester Jan van Zanen.

Verkorte weergave van de afscheidsspeech voor Geu Visser en Durkje Post *Trouw* Opinie 22 september 2016.

Het gaat juist heel goed met de **vrede**

Jan Durk Tuinier
medewerker Stichting Vredeseducatie en Fort van de Democratie

Dagelijks krijgen we vele malen te horen dat we in een of andere crisis verkeren. Wereldleiders beweren dat de wereld onveiliger wordt en dat we ons moeten bewapenen om niet door het kwaad overweldigd te worden. Mensen somberen en vragen zich af of er wel een toekomst voor hun kinderen en kleinkinderen is.

Maar er is geen enkele reden tot doemdenken en wereldleiders hebben ongelijk. Het gaat goed met de vrede. Vergeleken met 1990 is de wereld van 2016 een stuk vrediger, volgens het Zweedse onderzoeksinstituut SIPRI en de Global Peace Index. Wereldwijd zijn er nu elf grote gewapende conflicten, met de oorlog in Syrië als de meest gruwelijke. Natuurlijk zijn dat elf oorlogen te veel, maar in 1990 waren het er nog 26. Zestig jaar geleden stierven jaarlijks 22 op de 100.000 mensen door oorlogsgeweld en terrorisme. Vandaag gaat het om 1,5 oorlogsdode per 100.000. De kans dat we door geweld om het leven komen, is nog nooit zo klein geweest.

Er is veel meer nieuws om vrolijk van te worden. De kindersterfte is fors afgenomen met meer dan de helft sinds 1990, het jaar waarin 12 miljoen kinderen stierven. Er zijn 25 vrouwelijke presidenten en minister-presidenten in de wereld. Dat is ongekend in de geschiedenis, maar nog mooier is dat er wereldwijd ongeveer evenveel meisjes naar school gaan als jongens. In 2016 hebben 87 landen een democratisch bestuur en zijn er 22 autoritair geregeerde landen. In 1975 was de verhouding omgekeerd: 82 autoritair geleide landen tegenover 34 democratieën. Het Westen produceert steeds minder koolstofdioxide. In Europa gaat het wat langzamer dan in de VS, waar de uitstoot alweer op het niveau van 1994 zit, terwijl het energiegebruik is toegenomen.

De kans dat we door geweld om het leven komen, is nog nooit zo klein geweest

Het is goed om van tijd tot tijd afstand nemen van doemdenken. Niet door weg te kijken van de harde en pijnlijke werkelijkheid, maar door anders en vooral breder te kijken. Achtergronden en feiten kunnen ons bij schokkende gebeurtenissen greep geven op het nieuws, zodat het ons niet meer overspoelt. Steeds meer media brengen 'goed nieuws' waarin ze laten zien hoe mensen zelf hun omstandigheden verbeteren. Dat is zinvol gereedschap voor vredeseducatie, omdat het kinderen en jongeren uitdaagt om zelf in de eigen omgeving vrede te maken. Zo gaat dat met vrede, het komt voort uit de handen van mensen, heel concreet, elke dag.

vfonds investeert in VREDE

Gemeente Utrecht

Sophie Booy - barones van Randwijck fonds + Ars Donandi

Nationaal Comité 4 en 5 mei

Vredesfonds + Ars Donandi

Democracy & Media Foundation **Stichting Democratie & Media**

Redactie nieuwsbrief/jaarbericht 2016
Jan Durk Tuinier en Maartje Langeslag

Bestuur Stichting Vredeseducatie
Marjan Bosma, Arie Blanken en Anja van de Brink - Boevé

Medewerkers: Edith van Gemerden, Hayo van Gemerden, Marja Hanko, Marja Hofmeester, Udo Houwing, Angela Houwing, Peter Johnson, Maartje Langeslag, Marten-Jan Martens, Suzanne Melse, Durkje Post, Hülya Tezcan, Eva Tuinier, Naomi Tuinier, Kelvin Vink, Mar van der Velden, Geu Visser en Habib Westrik.

Foto's nieuwsbrief: Tim Buitenhuis, Pridex Media, Laura Hospes, Kim Roefs, Maartje Langeslag, Jan Durk Tuinier.

Stichting Vredeseducatie – Fort van de Democratie Biltsestraatweg 160 3573 PS Utrecht Tel: 030 – 2723500
Fort van de Democratie Bezoekadres: Fort Lunet I Koningsweg 290 3585 LD Utrecht **E-mail:** info@fortvandedemocratie.nl
www.vredeseducatie.nl www.fortvandedemocratie.nl www.vooroordelenkoffer.nl